

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена ју је годишња 5 форинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предброжнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Хрватску и Стару Србију 60 гроша турских, ган турске поштарине, коју предброжници самим имају плаћати.

Предизјаду на Земунски Гласник прими из Аустрије Сопронова печатљу у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предброжници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброже се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатље у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

Број 27.

К питању о гвозденом путу.

Пре неколико дана донесе „Пестер Лојд“ два чланка, у којима писац своје мисли излаже, које се политицима има Угарска прихватити у грађењу гвоздених путова. Поводом томе дало му је то, што се у последње време толике спекулације и себичности са жељезничким пројектом терапије. Многе вароши и околнине, што са свим на страни и изван великог трговачког обрта леже, праве се важним и као неким сајевним точкама, па ишту гвоздени пут. Писац схваћа ствар врло високо. Он хоће, да се најпре они путови у Угарској подигну, који су зато створени, да светској трговини служе. Шепта би, по њему, била сајевна точка између запада и истока. Тамо би се морале главне линије сутицати, а у Бечу, кога он Картаgom угарског Рима, т. ј. Пеште назива. Препоручује за то, да Угарска гради само оне путове, који ће Пешту начинити главним средиштем.

Али има још и један други Картаг за угарски Рим, који је много опаснији од Беча, јер и Бечу и Пешти грози. То је Београд. С тога писац препоручује свима својима, да спрече развијатак Београда, и да сестане на пут, да се гвоздени пут никад и нипонито не продужује преко Земуна и Београда. То иште, вели, интерес Угарске, што му је прече од туђег интереса, и с тога мисли, да му неће нико замерити, што тако суди. Ево ћемо пустити самога писца да говори:

„Но има још један Картаг, који може бити опасан и за цисајтанско и за трансајтанско Рим. Тамо, где се у велики Дунав већ све веће земаљске и иноземаљске пловите реке уливају, и где је природно средиште правцима њиховим, тамо лежи једна варош, негдања позор-

ница јуначких бојева величага Хуњадије, која је вечити епоменик његових победа, и око које се европска дипломатија до пре неколико месеци глажила. Аустријска политика већ од толико векова без икаквога вишег схваћања и погледа, нашла је негда за добро, ако се добро сећамо, ту варош ослабљеном непријатељу за један милион продати. Та варош, која се младићком снагом развија и подиже, може постати средиштем радње и промета између северозападне и јужно источне Европе, ако се само они, који управљају судбином њезином, за времена пробуде и посла прихвате.

А то ће бити њима много лакше, него нама, јер и ако природни положај наше точке све друге преимућствима надмаша, опет та је једина точка и саму нашу надмаша. И с тога морамо према томе равнотежу вештачки створити и одржати. Да не би били с те стране надвладани, морамо две исходне точке непрестрано пред очима имати. Једна нам налаже, да нешто пре свега урадимо, а друга да нешто никад не урадимо.

Што се тиче онога, што пре свега морамо урадити, то је да продужимо линију Пешта — Велики Варадин — Клаузенбург до Галца, напуштајући све друге линије, које су само за поједина места вредна и корисна. Даље ваља повући линију из Пеште у Солун (или из Пеште у Цариград) преко Кикинде, Панчева и Смедерева, дуж моравске долине па до Солунскога морског залива. Та линија обилазећи Балкан може и у Цариград ићи. Но угарски северни гвоздени пуш мора од Солго-Тарјана са линијом Каашу-Одерберг код Сучебиши сајен. То су наше велике задаће на пољу подизања гвоздених путова, а не ове ситнице и малености што немају значаја, као што је Мармарощи, Сатмар, Гемер, Ајзенбург, Папа, Серенч и стотинама други

гвоздених путовима и каналима, које пољска привреда недопушта, не безосновна жеља, да нам свакоме гвоздени пут иде преко пустаре или чело баште, и не „високо-парне“ беседе, декламације и депутације под именом „све за народ“, да се подигне гвоздени пут пред мојим или твојим магазином, и т. д. И шта више чују се гласови, да се, ако бога знate, не граде у овом или оном правцу никакви гвоздени путови!

Што се тиче друге точке т. ј. онога, што несмемо никада урадити то је, да Пешту-Будим несмемо никако испустити нашим међинародним лиција, а особито да између Осека и Земуна никада гвоздени пуш неградимо. Ово је врло значајно, више него што се на први поглед чини. Напустити линију од Земуна до Осека то значи, штоно кажу, једним ударцем три музе убити. Тако се неће моћи Пешта никако испустити из линије, која ће Беч са истоком везати; и тако ће постати Пешта њезиним средиштем, све ако се и подигне побочни пут из Смедерева у Београд, ту жељу и тежију нашу неможе нам нико за зло примити. То је наше животно питање, а у таком случају увек је на првом месту „ја.“ Прво нас се тиче наши сопствени интереси и нисмо дужни на својој земљи туђем интересу места уступати, или ма којим другим начином служити, а најмање још о нашем трошку. . . .“

Овако говори писац о задатку Угарске у том обзиру. Скорим ће се решити питање о српској линији. Већ је српска влада дала трасирати од Београда на осам са сајата даљине ту линију, и сви се надамо, да ће се скорим и почети градити. Онда ће се видети, хоће ли бити свезе преко Земуна и Осека или не. Засад само толико, да се природни правци ни са жељеницом немогу мимоиди.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земуи. У посљедња два броја нашега листа саопштавасмо школски устав за поучавање омладине у недељне и празничне дане, који је усвојило варошко заступништво, а магистрат га је потврдио. Тиме је он ступио у живот, и одсад ће се по њему морати понашати сви, на које се односи. Као што чујемо, власт ће исти до који дан печатан доставити трговачкој и занатлијским задругама овдашњим с нужним настављењем и налогом, као што ће се званично пописивати сва омладина, која је у тим годинама, за које устав повторавајуће школовање прописује. Надамо се, да ће местна власт настојавати знати, да се ова корисна и не избежно нужна установа што пре заведе. Школска ће је комисија као и г. г. учитељи и учитељке, о томе смо уверени у погледу на толико њихово пожртвовање у тој ствари, својеки потпомагати,

Нашим пак суграђанима сваког реда и сталежа, трговцима, мајсторима и осталим становницима ове вароши, свима родитељима и старатељима топло препоручујемо ову уставнову. Њима треба строго пазити, да њихови млађи редовно посећавају недељну школу, јер од њих поглавито зависи, да се постигне цељ, која се установљењем тог завода постићи намерава, то јест душевно и материјално благостање целог нашег будућег параптаја. Нека они то не сматрају да је излишно, без које се бити може, него као света дужност пред богом и људима.

(Састанак вар. заступништва 15. Марта. Наставак.) Старица Ана М. моли да јој се даје редовна помоћ из општинске касе, пошем је она у таком стању, да неможе ни шта привредити а нема никаких срестава. Решава се, да се на њу узме прирење како буде какво место упразњено, јер је она добра понашања и без своје кривице је дошла у то оскудно стање.

Варошко заступништво молбено се било обратило преко мајстрата генерал-команди, како би ова код дотичне финансијске власти издејствовала, да одсад овдашња солара сама раздаје лимито-со појединим партјама. Земаљска је власт ту прошију општини с том примедбом вратила, да финансијска власт тешко би пристала на зактевање заступништва, јер за то не би ни било дosta чиновника код речене соларе, а та манипулатија изискује много пискарања. Генерал-команда препоручује тога ради општини онај начин, на који се то врши у банатској граници, то јест да се раздавање лимито-соли повери привагним подузимачима.

Најпосле оставља она општини на вољи, да ту ствар уреди, како боље зна. И овај је предмет изазвао бурну дебату. Колико општинара толико је било и миња, и прешло се на други предмет, без да је о соли што закључено. Ни ову дебату није могао извештат љутски да бележи, што је и ова без свакога реда била.

Старатељи горњоварошке црквене општине ишту при грађењу горњоварошке школе помоћ из школског фундуза. Они то чине поглавито с тога, што су тог миња, да су и горњоварошани учесници у том фонду, на који су прилагали, те суде да имају право зактевати, да им буде отуда помоћ при школској потреби њиховој. Премда се ипак чуло, да би који то право горњоварошанима одрицагао хтео, то је ипак неко приметио, да њима помоћ није од потребе, пошем имају 8000 форинти на ту цељ спремљени, а много више да их неће ни стати школско здање. На то ће рећи г. сенатор П. Петровић, да то није тако, јер речена сума се води само на папиру. Ти 8000 форинти налазе се од чести код онаких људи, од којих се неће моћи наплатити, те ће најмање 3000 форинти пропасти. Кад је општина пре више година, рече, закључила, да се 30 данаца земље под закуп даде, и отуда да се с временом начини горњоварошака школа, то се онда дало земље и онаквим закупшицима, који су остали дужни аренду. Макар да су ти дугови интабуловани над доброма дужником, то има међу њима та-кових, код којих ће вересија пропасти, што им добра не вреде толико. У речену суму од 8000 форинти пак рачунају се још једнако и ти дугови. По дужем дебатовању закључи се на предлог г. варошког адјункта, да се ствар упути на црквену општину. На примедбу другог варошког претставника г. Солара, да црквена општина више не постоји, рече г. Орељ да црквену општину сачињавају чланови варошког заступништва, који су православне вере, и који би, да су ту сви на броју, могли ту ствар одмах и решити.

Сад беше на реду избор грађана, од којих ће се по двојица којком позвати за чланове криминалних седница. Премда је закључено, да се најпре састави списак способних за то грађана, то су наименовали особе, како се њих који општинар у онај час сетио. Ипак узењши при том обзир на разне сталеже јер им је то г. Градоначелник препоручио, кога су миње усвојили и у томе, да тих грађана буде толико колико има и заступника, то јест тридесет. Но у хитости избрали су тројицу више. Ови су грађани избрани: Г.Г. Банатовић Коста, Башгас Јован, Барјактаровић Нин-та, Бенић Никола, Вајбергер М., Вајрих-тер Антон, Габрчек Јосиф, Генгел Јован, Дамјановић Михајло, Домши Вацлав, Ивчић Јанゼи, Југовић Ж., Кетерер Карл, Лонтајх, Мајер Јакоб, Младен Ђимитрије, Миланковић Јован, Петровић Јован, Смедеревац Јован, Томић Тедор, Фелбер Флоријан, Ферко Франц, Херц Бернхард, Хефнер Јозеф, Христодул Ђимитрије, Ђутуковић Јован, Шал Михаел и Штрауб Јозеф.

Ноћни стражари Ђорђе Илијашевић и Фрања Шимунић предали су молбеницу, којом траже, да их вар. заступништво успостави у службу, из које су неправедно одпуштени на предлог њиховог комесара г. Јована Дацка. Овај предмет јако узбуни општинаре. Неки питаше, како се могу варошки стражари без знања и дозвоље заступништва из службе одпустити, које једино, веле, на то има право. Други општинари опет викаше: 'Треба сву стражу укинути, која није ни за што, а хиљадама стане варош. Бадава су неки покушавали, да докажу, да је у интересу точног вршења службе, кад екзекутивна власт држи дисциплину над стражарима; бадава је претседник непрестано звонио, како би се општинари сећали парламентарног реда и достојанства. Они надвишавају свем том један другога, и права бура настане, кад је варошки адјункт г. Орељ рекао, да магистрат, односно градоначелник, не само што може по закону стражаре, него и саме варошке заступнике одлучити. У тој општој гунгули чуло се, где неки ишту, да се сместа закључи, да се варошка стража укине, други зактеваше, да се одмах одпуштени стражари успоставе у њихова места. Но г. сенатор П. Петровић примећује, да се данас ништа неможе решавати, пошем нема за закључења прописани број заступника. Наши поштовани варошки оцеви, по давнашњем обичају своме, изгубиши се у течају седнице све један по један тако, да их је при свршетку једва десет на састанку било, а и ти су сада, осим двојце-тројице оставили дворану узружани, не чувши глас претседника, који их натраг звао, да решавају, како ће се са лимито-соли радити и да изберу оне која ће проктолог потписати.

— Господи пуковник Кениг, начелник одељења за границу у војјеном министарству у Бечу, који је пре неки дан дошао из Беча у Панчево, као што чујемо, ритским послом, јуче се вратио преко Београда и Базијаша натраг у Беч. — Наш врли суграђанин г. М. Ивић ономад у Четвртак по дужем одсуству вратио се са свога пута из Чешке. При повратку бавио се неколико дана у Бечу, где је код војјеног министарства у интересу наше штедионице неке нужне кораке чинио и са високим личностима разговора имао о другим важним по нашему општину предметима.

— Проба са справом за гашење ватре, за коју смо у прошломе листу говорили, да ће бити у Четвртак у башти гостионице код „Радецког“, држала се у Петак пред вече у реченој башти, јер у определjenији дан јаки је ветар дувао, те није с тога власт експеримент допустила. Премда је многима не познато било, да ће се у Петак чинити про-

ба, ипак се екупило доста њих да је виде. Ту је био г. Градоначелник и више њих магистратских званичника. Нас као и све остale гледаоце потпуно је задовољио експеримент са том справом. За тили час, могло је трајати два-три минута, угаси показач са својом справом јако горећу гомилу сложених дрва, назазана бившица са катраном и петролејом и потпаљена са иверјем. Као што рекосмо, експеримент тај задовољио је свакога, и не даје нам посумњати о практичности те справе при пожарима, особито где се може наближе гасити; јер она нити тера воду далеко, нити јој може зрак од дејства бити, почем би се гас разветрио, кад би она на веће растојање бацати морала. У гасу налази се њена гасећа сила. Најцелисходније види нам се да је код те справе то, што онај, који с њоме руководи, може себи пут сред највеће ватре да прокрчи: може се попети без штете уз гореће басамаке, проћи кроз гореће ходнике, врата, пенџере, и пр. Двадесет људи са оваквим справама, чини нам се, могли би највећи пожар зауставити. Зато желити је, да се иста удоми у свима местима, као што треба, да се налази у свакој имућној кући, особито у трговаца, који тргују са стварима, који се лако запале, као што су петролеј, палидрвци, шпиритуози и пр. Својствено је тој спрови, што за час угаси гореће материје, које се просто са водом угасити не могу. Показач, г. Вајнхут, посетиће експериментирања ради све вароши у нашој околини, Београд, Митровицу Руму и др. Ми обраћамо пажњу наших тамошњих читалаца на ту интересантну појаву.

— Пре неки дан, кад ту бешејаки ветар, неки зликовац подметне ватру на кући под бројем 829 близу старе цркве. Срећом се то благовремено опазило, те се несрета одвратила. Незнан се, који је то нечовечно дело хтео да произведи. — Јавили смо, како је познати магик Епштајн у Новом Саду био прошао, те је дошао хапса. Тамошњи га суд пустио на кауцију од 500 форинти тим условом, да се без особеног дозволења власти несме удалити. Нему то не беше по вољи. Крипом остави Нови Сад и дође у Земун, одкуд је хтео да пређе у Београд. Извештена о томе полиција поквари му план, па га оправи натраг под стражом у Нови Сад.

— Из Београда нам јављају, да је руска влада укинула јурисдикци-

ју консулатску над својим поданицима што се налазе у Србији. Ови ће одсад подложни бити српском суду у грађанским и криминалним стварима. Хаће ли примеру руске владе сљедовати и остale силе, видићемо. Зна се, да је г. Јована Ристића мисија на стране дворове по-главито с тога предузета. — У сваки је округ одређен из Београда по један официр. Досад су већ неки отишли на своје определење. Незнам вели дописник, поуздано, да ли иду рад обучавања и управе народне војске при претстојећим маневрима, или ради чега другога. — У Суботу 4. Маја биће у Прагу велика свечаност. Удариће се темељ чешком народом театтору. У спомен и славу тога дела, свести и снаге словенске, приредиће на исти дан и у Београду одбор за словенску беседу сјајну беседу у дворани Бајлоновој, на коју су многи и из околних места позвани.

— У пропли Понедељник провалио се у Пожеги облак и потопио је 80 кућа. Колико је људи пропало, још се незна.

— Из Неготине (26. Апр.) јавља нам наш г. дописник за овај грозни догађај при једном тамошњем порођају: „Као што је познато, у неким окрузима Србије постоји обичај, да жене стојећки децу рађају. У томе часу немају оне бабица, а у многим варошима никако их и нема, нити траже лекарске помоћи, него се скуче жене и помажу својим искуством. Узгред да поменем, те бабе mrзе још на лекаре, и народ врло тешко оставља својих старих, али шкодљивих навика. Ту се скоро једна жена порађала, али с великим мукама. Друге жене вукоше дете, и извлачише га сваким начином дотле, док им труп, не остане у руци, а глава у мајчиној утроби. То је грозно! (Оне вукоше дете с куком од кантара!) Нејеретна мати ће морати који час од запалења умрети. Местна власт требала би исте жене да казни, а у опште да се постара, да се недогађају такви случајеви, него да је увек бабица и лекарска помоћ потребнима на руци. — У Кладови и околини била је марвена куга. Дошла је из Влашке. То нас је зло оставило, али је и приличну штету починило. Од прилике до 80 волова скапало је од куге.

— Клапка саопштава у мађарске новинама основу закона за земаљску одбрану. Он вели, да вала увести четири године активне службе,

шест година резерве, а две године земаљске одбране. Земаљску одбрану вала предати у руке угарскога министарства.

— У селу Киш-Терењу, у новоградској вармеји у Угарској, било је нереда од стране сељака, који су се комасацији њихове земље противили. Тамошњи срчки начелник није могао сељаке, који су се у великој маси побунили, помирити, па је трајио посредством вармеје војену помоћ. Једна кумпанија регулата послата је против побуњених сељака.

— На подножју Рипа код Прага била је ово дана многобројна скупштина под ведрим небом. Сабрало се 20.000 људи. Уз велико одушевљење закључено је: Протест против нове порезе; краљевина Ческа има бити самостална попут Угарске; има се сазвати нов земаљски сабор на темељу свеопштег права гласања.

— У Берлину је примљен аустријски трговачки уговор са 246 против 17 гласова.

— Француска има 400.000 војника под оружјем, 80.000 на отпусту и 270.000 резерве. Свега дакле 750.000 и то може подићи за 10 дана, а резерву за 12 дана. Северни-немачки савез може дићи 934.000 војника дакле 184.000 више од Француске.

— Из Лондона јављају, да је министарство закључило, да распушти парламенат, ако би му овај изјавио неповерење.

— У Атини је 25. Апр. отворена народна скупштина. Краљ ју је собом отворио. У беседи је својој изјавио: да се објенио са великим кнегињом руском, да би утврдио краљевину грчку. Пређашња скупштина распуштена је за то, да би нова боље обавестила владу о вољи народа. Најпосле, краљ је напоменуо, да државни расходи надмашају државне приходе, и то с тога, што је давата помоћ браћи са Кандије, која се није смела одрећи.

— Из Цариграда јављају, да је 40 лица, које Мухамеданаца, које Хришћана наименовано за државне саветнике, 28. Априла сам је Султан отворио државни савет. Са сјајном пратњом дошао је у тај дан код порте, где беху сви министри и саветници се искунили. Они подне-

сопе ту султану своје извештаје о државним стварима. Највише је чланова из Цариграда, а неколико њих има из провинција. И двојица Башњака су предложена за чланове. Један је Хасимбег, мутавелија у Сарајеву, други је претседник криминалног суда вилајетског. И бивши начелник спољашњих послова у Сарајеву, г. Алибег, члан је тога највишег државног тела.

— Из Алгира јављају за велику узрујаност између тамошњих Француза, који ишту, да се урођеници Мухамеданци обезоружају, јер се боје, да ће се побунити и господаре своје, Французе, нападати. 28. Априла заклоје ножем у по дана на сред чаршије Мухамеданац једно христијанско дете. Други мусломани одбрањише га од полиције, која га је одвела у затвор. Ту се чуло претње, да ће скоро сви ћаури погинути од правовераца као што је то дете погинуло.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Беч, 4. Маја. (Телегр.) Шеница у Ђуру: баватска 88-фунташка 6.25; моришка 88|89-фунташка 6.40; бачка 84|89-фунташка 6.фор. Зоб (транзит) 45-фунташка 1.86. 50-фунташка 2.16. Промет у шеници 10.000 мерова

Пешта, 4. Маја. (Телегр.) Храна све пада. Сами странци продају што закључише. Српско жито, готова роба, 5.60, не може се закључити. Домаће жито 84|89 фунти 5.90. Јечам 72 фунте 2.30. Зоб 50 фунти 1.60—65. Кукуруз без купаца.

Сисак, 4. Маја. (Телегр.) Слаба радња. Храна пада од дана на дан. Домаће жито 84.86 фунти 6 фор. Кукуруз 2.90. Зоб 1.75. Јечму нема цене.

Трст, 5. Маја. (Телегр.) Усљед вести из Француске и Инглеске стала је радња. Жито 114|116 фунти 9.15. Кукуруз 116 фунти 5.10. Јечам 100 фунти 4.40. Зоб 64 фунге 2.90.

Стане воде Саве.

(Телеграми.)

У Сиску 4. Маја: 5 стопа 2 палца над вулом. Лепо сухо време.

У Митровици 4. Маја: 12 стопа 9 палца над вулом. Облачно, кишовито време.

У Земуну, 4. Маја. Ове недеље са свим слаба беше радња са храном, једва је 200 мерова износио сав промет. Незнатни су били и довози, и почем је по горњим пијацама попуштала житарска радња, то и овде цене знатно ударише натраг. Данас гуде наполицу по 4.10—20, јечам по 2.60. Једина је зоб, која налази узимаоца по прећашњој цени, по 2 фор-

меров врхом. Кукурузу мисле имаоци силом одржати цену по 6 форинти, но слабо има по тој купаца, јер ови за извесно држе, да ће га до који дан бити по 5.50 100 ока.

О нашем вишару такође немам шта особеног рећи, почем обично је незнатнога значаја по трговину. Узгред споменућу, да су сељаци добро пазарили стоком. Рогата марва особито је добро продата. Свиње 20—50, овце 16—18, јаганци 7—8 форинти пар. Макар да је рогата марва још на цени, ипак, чини ми се, да је претерано, што једнако морамо фунту говеђине по 24 новчића плаћати. Надасмо се, да ће од 3. Маја (15. п. р.) наши касапи нешто попустити од цене, но преварили смо се у рачуну.

Дунав јако долази, рости дан на дан са 2 палца. Борчани морадоше превести своју стоку на нашу страну, да је избаве од потопа. И скочашња насељбина Рудолфгнаден потопљена је. Становници одвезли су се са покретним стварима својим на реморкеру, који је тамо тога ради опремљен био.

Земун. За недељу дана ове су теретне просте лађе прошли Савоучешће за Сисак:

лађа Јанка Драгића из Земуна са 2500 вагана кукуруза и 6000 мерова зоби; лађа Стевана Магута из Панчева са 8000 вагана кукуруза и 2000 вагана зоби; лађа Лазара Драгичевића из Панчева са 8500 вагана кукуруза; лађа Стевана Врањешевића из Панчева са 4000 вагана кукуруза; лађа Копача Ференца из Сенте са 4763 вагана кукуруза; лађа Јакоба Штегијфелда из Бечеја са 3800 вагана кукуруза.

Београд, 4. Маја. (о. д.) Осим гвожђарске и дрварске сва је остало радња мртва била ове седмице. Што цене по горњим местима падају чини, да се и овде купци од наглог куповања уздржавају. При средњим довозима плаћа се жито по 129—130, јечам по 68—70, зоб по 68—70, кукуруз по 80 гр. 100 ока. На нашој се скели товари два шлепна, један за Пешту, други за Сисак.

Слаба радња са продуктима. Пролазе прилично старе овчије коже и багане. Оне цене по 27—28, српске козије коже маторе по 23—26, турске по 23—24, нове јагњеће по 16—17, лаке старе 14—15, тешке по 20, јареће по 14—16 гр. пар. Масти плаћају оку по 7½, лоју је номинална цена 8 гр., али га нема на пијаци. Нецеђеном меду 4 грона је цена. Зверке не траже се. Ова је радња са свим ове недеље престала, јер јој је већ време прошло.

У ђумручукој манипулатији, као што ме уверавају са добро извеш-

тене стране, скорим ће бити знатних промена. Наплатиће се ђумрук на све еспапе од тежине, а не као до сада од комада, туцета и пр. Ово ће бити велика олакшица. Проценије биће лакши рачун, а тиме брже ће се вршити манипулатија.

О панађуру на Убу чујем, да су имаоци јако скупо држали рогату марву. Продато је пар волова по 40—50 дуката.

Градиште, 30. Априла. (о. д.) Престала је радња са храном на нашој скели. Што је год било жита, наполице и ражи у рамском срезу за извоз, све је извежено, оно мало пак, што ту још има, лошег је квалитета и потребно је за домаћу потребу. Од Августа прошле године до конца Априла извежено је са овдашње станице око 170.000 центи разне хране, највише Дунавом за Пешту, но доста и преко Базијаша жељезницом непосредно у Северну Немачку. При знатноме том експорту показује се и велика разлика у ценама, по којима је туда храна купљена. Оне су се у течају сезона удвостручиле. После жетве плаћало се жито по 65 гроша, но већ с почетком Септембра по 70—75 гроша и до свршетка лањске пловидбе скочила је по степено на 128 гроша, а пролетес пред ускре плаћало се 132 гроша. Исто тако скочиле су у цене наполице и раж, она од 45—50 гроша на 100 гроша, ова од 40 на 95 гроша. Кукуруз, што се у нашој околини сеје, не експортира се. Трошке га највише трговци, који хране свиње. Радња са свињама доста је сада жива. Не прође недеља дана, кад се два-три шлена са свињама не отисну са овдашње, винцовачке или голубовачке скеле за Базијаш, од кад их оправе жељезницом у Пешту.

Прошле недеље отворена је једва телеграфска штација. Две године је варош молила владу, да такву овде отвори. Она је на ту цељ знатну жртву принела: варош је здање подигла, сав намештај (и кревет званичнику) па и саме техничке справе о свом трошку још лане набавила.

И овде тужише се трговци, који су товарили храну, што се ђумручки органи строго држе прописаних канцеларијских часова. Сваки је рад да свој терет што пре сврши, особито на измаку сезона, кад је закључени рок близу крају. Пре осмог часа у јутру неможе се почети радити због ђумрука, надничарима се пак плаћа цео дан, а доста је скупа надница, 12—16 гроша. Ако се узме у обзир још и многе свеџе

и кишне дане, то се види, колико се дангубити мора, што знатно оптерећује робу.

Наше ће се читалиште скорим преселити са станом у сред вароши. Сад је на крају вароши, што смета посећивању истога. Желите је, да тај корисни завод више посећују и њуди грађанског реда.

Неготина. 1. Маја. (о. д.) Довоzi жита престали су са свим. По овдашњим магазама налази се прилично хране, но колико би је купци радо узимали у партијама, толико се имаоци уздржавају, чекајући боље цене услед ономадашњих вести из Брајле. Жито се овде плаћа по 125, кукуруз по 70—73, јечам по 60—65 гроша ока, постављено у лађу. У Брајли скочише цене житу; плаћа се кила (420 ока) до 12 дуката, па и у самоме Турну Северину цена му је 9 дуката. Ту

има сад неколико шлепова полу товорених, а нема због пољскога рада довоза, да би се могли допунити.

О радњи с продуктима нема се шта одавде засад јављати. За коже још није време, премда ћурчије купују за своју потребу јагнеше коже по 16—17 гроша пар.

У крајинском округу усеви врло су добри, и кажу да им нису многе кишне шкодиле, које имадосмо у последње доба. И виногради добро се показују. И у малој Влашкој добро стоје њиве, особито је тамо репица добра. Али се свет боји, да су многе кишне већ нашкодиле усевима.

И из Бугарске беше извоз хране веома велики, но при свем том има ту још толико хране, колико пре никада није било у ово доба године. Узрок је томе, што није било на време довољно подвозних сре-

става, макар што су многи инглески, грчки и други паробрди и лађе на ветрило чинили конкуренцију дунавском паробродском друштву. И под српском су заставом неке лађе ту пловиле, а газде су им Далматинци.

Кнегевач. 28. Априла. (о. д.) Житарска радња на овдашњој питајаци ове недеље била је онако исто жива као и прошле недеље. Још једнако се купује храна за долни Дунав. Жито плаћају данас по 90, јечам по 40—45 гроша 100 ока. Што се год сад купује храна све се то положи у магазама, јер нема подвоза ни за коју цену, док сељаци не сврше пољске послове своје. После петнаест дана биће га по 20 гроша од твара. — У осталим продуктима не беше радње ове седмице. Усеви у овдашњој околини добри су.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	29.	30.	1.	2.	3.	4.
М а ј а .						
Дукат цесарски	5 57 ^{5/10}	5 57	5 57 ^{1/2}	5 56 ^{5/10}	5 56	5 55 ^{5/10}
Сребро	114 60	114 65	114 65	114 65	114 50	114 65
5 ⁰ о металици	56 10	56 35	56 15	56 —	56 25	56 —
Они с кам мај — новем	56 90	57 20	56 90	57 10	57 25	57 —
5 ⁰ о народни зајам	62 70	62 80	62 65	62 60	62 62	62 30
Акције народне банке	695 —	701 —	702 —	702 —	705 —	702 —
„ кред. завода	182 80	183 —	182 —	182 —	182 80	182 40
Лозови 1860. године	80 80	80 90	80 20	80 20	80 50	80 10
Лондон	116 65	116 60	116 50	116 50	116 50	116 55

ОГЛАС.

Сад сам предузео другу радњу, с тога сам рад гостионицу код „ЗЕЛЕНОГ ДРВЕТА“ издати под кирију. Уговор с подузимачем утврдио би до последњег Октобра 1869. г. К гостионици припада још 6 соба са путнике, штала за 20 коња, шупна за путничка кола и добар подрум за држање пића. Кирија је са свим умерена. Ко би хтео узети нека се мени пријави и може се одмах уселити.

САВА БЕЛА.

ПРАЗАН ПЛАЦ:

у Бежанијском сокаку, одма до типографије, продаје се из слободне руке. Цена му је 600 форинти, који тај плац жели да купи, нека се обрати на притељатеља г. инџенира Јована Клинара у Београду, или на уредништво овог листа извештава ради.

Un ♀ . . . !

Nir macht mi so traurig
Und mir mehr betrübt —
Als daß sich a Krautkops
In mei Ros'n verliebt! . . .

II —

Un z e i g e .

In demselben Hause, in welchem in Semlin die serbische Apotheke sich befindet, sind sehr schöne und gut erhaltene Möbel für mehrere Zimmer, wie auch sonstige Hausgerätschaften, der Frau Katharina Janković gehörend, billig zu verkaufen.

ОБЈАВА.

У кући где је српска апотека, има гospоја Катарина Јанковић лепи собни намештај, као и друго покућанство по јефтиној цени на продају.

Пловидба местне лађе до 19. Маја.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру
Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.
Из Земуна у Београд и Паничево, у 7 и по сахата у јутру
и у 2 сахата по подне
Из Паничева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у четири
и по сахата после подне
Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у вече.
Из Београда у Земун, у 7 сахата у вече.

Пловидба пароброда на Дунаву, Сави и Тиси.

Од Земуна до Пеште: Сваки дан, осим Четвртка, у 4 сахата увече.
Од Земуна до Оршаве, Галца, Цариграда: Четвртком, по доласку пештанске лађе.
Од Земуна до Сиска: Четвртком по доласку пештанске лађе.
Од Земуна до Сегедине: Педељом и Четвртком у подне.

цесар. кр.

повластно

ТРСТАНСКО СВЕОПШТЕ ДРУШТВО ОБЕЗБЕЂЕЊА

(Assicurazioni Generali in Triest.)

са главницом од преко 26 милиона форинти, прима путем свог опраништва осигурување усева против туча (леда) са подпуном накнадом учињене штете. Точно поступање овог друштва при плаћању штете није опширније разлагати, јер је за време 35 годишњег постојања, као што сваке године писмено објављује, за штете преко 67 милиона фор. платило.

Оправништво у Земуну.
Пера В. Вукомановић.

СТУПАЊЕ НА ПРЕСТО ЈЕЛИСАВЕТЕ ЦЕСАРЕВНЕ.

(наставак.)

Не потраја дуго и гроф се врати са Аном Карловном, јединицом цесаревне Катарине Ивановне. Тада јој беше равно двадесет година. Била је доста лепа, али би још лепша била, да није онако мала и здраво пуна. У лицу неимаћаше никакве живости.

— Шта сте заповедали? проговори Ана Карловна, кад је дошла пред царицу.

— Неја, него ови високо достојници позвали су те, одговори јој царица.

— Вашем царском височанству, прихвати војвода, ваљда је гроф већ...

— Јест, прекине Ана, он ми је казао о чему је реч. Желите да пођем за принца брауншвајгског али ја одеудно не пристајем. Ја се нећу ни удавати, него ћу живети, као моја тетка. Ако баш кадгод узмом, то ћу по својој вољи, као што ми је и милошт царичина допустила.

— Али ваше цар. височанство, одговори гроф, више се несме отезати. Принц, шта више сам цар, иште да се реши.

— Дакле ви сте тај, што хоћете да ме томе принцу баците у наручје, кога ја мрзим? А зашто? Ја ћу вам казати драга тетка. За то, што сам његовога сина Петра одбила, који се усудио мене просити, он коме се ни порекло не зна. Али сам му добро платила тај безобразлук. Запамти ће. И сад ето хоће његов отац да освети за то, и што сам му тиме пресекла пут к престолу рускоме. И на то је он у својој охолости и занесености мислио.

Ана Карловна беше у великој јарости. Сви ћутаху и сама царица. Војвода је киптио осветом, али се морао уздрижавати.

Гроф Остерман прекине најпре то теретно ћутање.

— Крајње је време, рече, да се сврши та игра, и то ћу учинити једним јединим питањем. Је ли ваше величанство заборавило, да има на свету једна Јелисавета Петровна?

— Ха! викне царица и љuto се намршти. Шта хоћете стиме да кажете?

— Хоћу то, одговори министар са свим хладно, да неће ни четрнаест дана после смрти ваше проћи, а на престо ће доћи Јелисавета Петровна, ако сада несвршите ту свадбу.

— Ха! повиче царица још један пут и претисне руку на срце. Је ли то истина Андрејо Ивановићу?

— Кујем вам се, светла царица, истина је. Већ су сада московски

бојари силији, него што су икада били, јер виде, да Иванова лоза кује Романова нема наследника, и ако виде још, да ни од ове свадбе неће ништа бити, још ће се више осилити. А како ви склопите очи, букиње револуција, и као што је један бог, Јелисавета Петровна доће на престо.

Сви ћутаху. Царица беше веома узбуђена. Још је никад невидеше таку. Но опет се брзо савлада, као обично, и достојанствено стане пред своју нећаку.

— Ано Карловна, проговори царица полако и свечано, ти ћеш поћи за кнеза Улриха од Брауншвајга.

— Тетка! повиче велика кнегиња и сва задрхће од чуда и страха. Мила тетка, молим те, смиљу се, не дај ме!

— Ђути и слушај, што ти заповедам. Грофе Остермане, јавите царскоме посланику, да може у свако доба доћи и просити кнегињу. За сад ми више не требате.

Тако рече и отпustи их.

Велика кнегиња је горко плакала и отишла срдито у своје одаје, а одбила је војводу, који јој се понудио, да је отпрати.

А они су весели били сви четворица. Поносито су погледали један на другога. Беху задовољни успехом лукавства свога. Држали су, кад се сврши свадба кнегињина, па ако узима деце, да ће старо-руска партија пропасти.

Неколико дана после тога, 13. Јуна 1739. г. дошао је цареки посланик на шест копа са великим, сјајном богатом пратњом да у име цара проси велику кнегињу за принца Улриха.

Још исти дан буде прстен. На брзо дође и венчање. Том приликом беше таква сјајност какву Петроград никад није видео. Венчање беше у цркви казанске матерје божје. Владика их је венчао.

Па могу ли такви сватови бити несретни? Тако је многи мислио, али ко је боље познавао све одношаје, друкчије је судио. Друкчије мислише они, којима је Ана Карловна отворила своје срце.

После венчања одвезе се царица са младенцима и целим дворјанством у летни дворец Петров. Ту беше велика и сјајна част. Дотле се Ана Карловна свему покоравала. Но сад кад је дошла у своју собу, да се преобуче, не могаше више одољети осећању своме, и потекоше јој потоком сузе и паде у наручје својој дворкињи, својој најискренијој поверилици бароници Јулијани.

— Ја сам најнесретније створење на свету, проговори јецајући Ана. Ништа ми друго не остаје него већна жалост или смрт, јер ме везаше с човеком, кога се гнушам и јер сам остављена и од бога и од људи.

— Још нисте остављени! тешила је Јулијана. Јуче сам добила писмо, из Варшаве, а у моме писму напушта сам и једно за вас.

— Из Варшаве? викне Ана и скочи као срна и лице јој сину као сунцем обасјано. Из Варшаве? Од њега, кога једино љубим? Дај га брзо, јер ће ме уморити нестрилење.

Дворкиња извади писмо из пендара, а Ана јој истрже из руке и стаде га жарко љубити. Кад га се доста наљубила, отвори мирисаво писмо. Из очију јој је просевала необична радост.

— Љуби ме, Јулијано, повиче весело, још ме љуби, и како му краљ допусти вратиће се амо.

Царица је међу тим морала два пут по њу пињати, да дође на банкет. Ана је била непрестано расејана. После тога казала је, да је јако узбуђена, и да неможе ићи спавати, па узме своју дворкињу и целу је ноћ ходала с њом по дворском врту.

Тако проћоше сватови цесаревне Ане Карловне и принца Антона Улриха од Брауншвајга.

Осам дана после тога дођу у Петроград у царски двор посланик кује Холштајн-Олденбург и јави да је умро војвода Карло Фридрик муж цесаревне Ане, која је била кћер Петра великог и старија сестра Јелисавете Петровне. Царица Ана примила је ту вест као да је се ништа и нетично, и беше са свим равнодушна према посланику, да је чисто изгледало, као да га презире. А велика кнегиња Ана, млада невеста, није га хтела к себи ни пустити. Није дакле чудо, што је посланику сваки тренутак читава весност била, и што је гледао, да само што пре остави Петроград и руску границу.

Тако зловољан сећаше још истог дана у својој одаји, а била је већ близу поноћ. Послужитељ му пријави две женске, које се нехтедоше по имени казати.

— Нека уђу, рече посланик, и женске одмах уђоше.

Беху умотани у при вео од главе до пете. Но како је послужитељ изашао, показаше лице своје.

Једна беше снажна и узрасна, очи јој беху црне и ватрене, а образи пуни. Могаше највише тридесет година имати. Изгледа беше јако примамљива. Друга беше нешто мало старија али и ружнија.

— Зацело сте ми донели какво писмо од моје сестре Ане, сада удовица Ане војводкиње Холштајн-Олденбуршке, проговори она прва са свим слободно посланику.

Посланик се упрепасти, но на један пут дође к себи и тако се дубоко поклони, да је скоро главом земљу додирнуо, и проговори:

— Нека опрости ваше височанство, што вас нисам одмах познао. Не могах помислити, да ће се цесаревна Јелисавета Петровна снисходити, да мене у моме скромном стању походи.

— Боље је да ја дођем до вас, него да ви мене сутра походите, одговори Јелисавета — јер то је она била. На мене назе од стране царске куће непрестано, и чисто не знам како би се понашала према вама. Да сам била оштра и неучтива, казали би, претварам се, а да сам вас непријатно дочекала, казали би то је за то, што вас царица и њезина нећака онако грубо дочекаше. Укратко не знаох бољега начина од овога, т. ј. да вам само донесем и предам писма.

— Царско величанство! одговори посланик. Чудим се, да сте тако добро обавештени о свему, што у двору бива.

— О, најменши се Јелисавета Петровна. Ја имам тамо својих пријатеља и ову моју верну Мавру — грофицу Шепегову — почасну дворскињу. Но махнимо се сада тога, и дајте ми моја писма.

Посланик узе из сандучета завеждај писма и преда их кнегињи, а међу тим му почиваху очи на њеноме дивном стасу.

— Ах, проговори тихо, каква је то грдна неправда од бога, што није ваше царско височанство на место кћери Ивановне.

— Још није дошло моје време, одговори она брзо, али ће доћи. Кажите то мојој сестри, и кажите јој, да је молим, да ми пошље слику свога сина, муга нећака, принца Карла Петра Улриха по поузданој прилици. Нека се уједно сликар постара, да слика буде што више налик на цара Петра великог, а то није тежак посао, јер јој је син збога налик на цара. Но сад с богом, да не би пао у очи, кад би још и дуже код вас остали. Одговор мојој сестри добиће те по верној Маври мојој.

Тако рече, окрене се и оде.

2. Убијство кнегиње Долгоруке.

Исте ноћи, када је цесаревна Јелисавета Петровна посланику своје

сестре Ане онако пажљиво походила, а можда и у исти час, отишао је придворник Бирон у своју спаваћу собу да легне, кад му доцне још некога пријавише.

— Зове се барон Китнер, рече послужитељ, и вели да има врло важне депеше, које само вама може предати, и то одмах, а одкуда су депеше, нехтеде ми казати.

— Депеше у поноћ? промрња војвода. Али нека, пусти га, само остани пред собним вратима, и добро пази кад зазвоним.

Мало по том странац јде, а војвода и нехотице ступи корак напред, јер то беше човек непријатна изгледа. Лице му некако развучено, као да је од најжешћих страсти испорено, а из црвенкастих очију јасно му је вирило лукавство и одважност. Одело му беше врло жалосно, а ципеле и чакшире белише му се од прапине.

— Ко сте ви? шта сте? и шта хоћете? запита га војвода и гледаше га веома зловљено.

— Ко сам? прихвати странац врло хладнокрвно. Ну, мислим, да сам добар Рус, премда не пореклом. Име ми је Китнер, барон Китнер и пре сам био капетан у регименти Шувалова и борио сам се у последњем турском рату. Ову последњу годину бавим се у служби код грофа Бестучева, на шег министра у Штокхолму, и могу се похвалити, да ми његова екселенција своје најтајније ствари поверава. Сад идем право из Штокхолма и то дан и ноћ, само да би на време стигао, с тога ће те опрости, што сам овако неуљудно изашао пред вас.

Војвода се на те речи разведри, јер је гроф Бестучев био највернији приврженик његов.

Китнер међу тим расече поставу, и извади из ње скривено писмо, и преда га војводи, који га с великим пажњом прочита.

— Гроф ми вас препоручује и вели да вам могу све поверити.

— Слободно, и ја ћу вам показати, да сте имали коме поверовати.

— Па познајете ли ви тога мајора Синклера?

— Лично га још незнам, али сам се точно распитао, и по описивању утубио сам га, да би га у хиљади познао.

— И ви знате поуздано, да је он отишao из Шведске у Цариград тајном мисијом, одакле ће се за неколико недеља вратити?

— Ево главе моје, ако није тако, потврди Китлер. Артије, што ћемо их код њега наћи, још ће бо-

ље то потврдити. Онда ће се јасно видети, да је старо-руска партaja, а особито кнежеви Долгоруки, са својим приврженицима с њим у завери.

— Ха, кад би тако било, онда би имали право с њима поступати као и са сваким велеиздајником, и онда би један пут дохакали главе тој московштини. Ви сте се примили, јелте, да ухватите Синклера и да му одузмете артије?

— Јесам, али под извесним условима.

— Разуме се, разуме се; но кад би ја пристао на сва ваша захтевања, како ви мислите извршити тај посао.

— То је моја брига. Ја имам доброга пријатеља поручика Левицког, који је иступио из службе. Ако није одважнији од мене, гори није. Шта смо и шта нас двојица већ до сад урадили! Осим њега повешћу још четири пет драгона, које ћу као наше послужитеље преобући. Па онда ако се Синклер не преда, ја му бога ми не помогох.

— Гроф Бирон пружи Китлеру неколико дуката, да набави момцима хаљине и да подмири трошак. За тим зовне свога послужитеља и наложи му да изведе барона, али да га нико неспази. Он међу тим легне, али немогаше заспати. Повише пута читao је писмо грофа Бестучева и непрестано је премишљао о њему. И сунце је у пуној светlosti искочило, када је он тек спашио, да је ноћ прошла...

Шест недеља после те ноћи чуо се по целој Европи глас гњева, гроze и ужаса, јер после тих шест недеља нађоше у шуми код Наумбурга шведскога мајора Малколма Синклера грозно убијена и опљачкана. Судском истрагом дознало се: да се Синклер са још једним француским трговцем и више оружаних момака око половине Априла 1739. кренуо из Цариграда. Свршетком Маја стigli су у Бреславу. Тек што је одатле отишao са оним француским трговцем, два сахата после тога дођу два страна војника са четири драгона преобучена у послужитеље и пријавише се управитељу Шафгочу и изјавише, да имају налог шведског мајора Синклера задржати па и уапсити, и одузети му неке опасне артије завереничне, које са собом носи. Шафгоч је искао исправе њихове и они се показаше, први као капетан барон Китлер, други као поручик Левицки, а обојица у руској служби. Они се известише, којим је путем ударио Синклер те похиташе за њим, и ако је ноћ већ превали-

ла. Свака два са хата мењаху коње и сутра дан у подне стигоше га и — убише га. Артије је узео Китлер, а новце разграбише момци. За то убијство се није знало и чуло се тек, кад је руско посланство ухваћеног трговца француског после дугог испита пустило.

Но да се вратимо у Петроград и да наставимо нашу повест.

Свршетком Августа 1739. г. рас простре се глас по Петрограду, коме се толике хиљаде радоваху. Чуло се на име, да ће се измирити старо-руска и немачка партија.

(наставиће се)

СЕЉАК ИЛИ „ПАОР.“

(Свршетак)

Сељаку нетреба сат, још мање златан ланац о врату, па да мора носити отворен капут, да му га сваки види. Даљу се управља по сунцу, а ноћу слуша петла. Сељак зна напред како ће време бити, како ће се променити и често погоди. Сељак зна без календара хоће ли бити месец пун или млад; ако су му рогови на десно, онда се смањуја, а ако су на лево, онда расте.

О сељаку има сијасет прича.

Цепао сељак дрва. Његов господар ваздан је цуњао око њега, а он му каже: „Чувајте се идите одатле!“ али он неће. Дрво оскочи и удари га. Сад он тужи сељака и обожица дођу пред судију. Сељак се учини нем, а господар ће му рећи: шта се правиш нем? је си ли ми мало час казао: „Чувајте се, идите одатле!“ Судији је то било доста. Видео је, да сељак није крив, и отпусти га.

Други сељак имао је са Чивутином парницу. Адвокат га научи, да се направи луд и на свако питање судијно, да само звижди. Тако је и било. Судија види да је луд и ослободи га, а Чивутин изгуби парницу. Сад адвокат иште од сељака, да му плати што га је научио, ал сељак и њему — одзвижди.

Дође сељак у име општине код једног „молера“, да наручи за цркву некаква светца. Молер се нашао и рече му: „А хоћеш ли живог?“ „Па дај ми живог,“ одговори сељак, а општина ако хоће мртвог може га лако убити. И т. д.

Зендавеста назива сељака *изврлом изобиља*, али у феудална времена знало се само за *сирошину и голотину*. Мој пријатељ из Београда моли ме, да овде и ово додам: Нани су сељаци скора сиротиња и голотиња, али су за то опет многима изврлом изобиља.

Сељаци често прођу као сибирски пољски мини, што себи довољно хране спреми за зиму, али дођу Тунгузи и све им одузму, а често још дође и дивље свиње, па поједе и миша и храну његову.

Грци поштоваху сељаке у лицу Цереса и Бахуса, јер они беху први земљоделци и виноделци. Римљани поштоваху земљоделство још већма, догод непосташе мекушци азијским раскоштвом. Њиховом изображеном економу важнији беху *Scriptores rei rusticae* него *Ciceronis opera omnia*. А како беше у средњем веку и у почетку прошлога века? На сељака башише сав терет, а сељак је дуро и плаћао је све, што се на његов рачун трошило. Сељак беше угњетен, понижен, беше роб. Тек кад је револуција букнула, подигао је главу, подигао ју је јуначки и поносито. И један је сељак питао: „зашто узимају дојкињу из народа?“ — „Да науче синови своје, већ у колевци, да сисају крв сиротињи!“

Сељак је неповерљив према свакоме, који је над њим. Томе се не треба чудити. То долази од *прилика*, због чега и лукав постаје. Зато не треба кривити народ, него оне, који га дотераше до тога.

Сељак живи о својој муци, о своме трошку, с тога он и не зна толико за завист и злобу, колико занатлије. Сељак је гостољубивији, јер он нецени тако скупо оно, што ће потрошити, јер је сам зарадио, а ко купује, тај је већ тврђи.

И сама помоћ у нужди њему је много мања жртва него другоме, с тога и живи сељак удруженје, него варошанин. Сељаци се виде и са саставу сваки дан, лети у пољу, зими у крчми или на дому.

Сељаку је тако обичан посао радићи, да већ мисли, да ће он морати и на небу помагати грмити и замуње дрва и сламе прибављати.

Поштење, искреност, непоквареност и сваку врлину, за које треба више душевне снаге него за сјајна дела јунака на бојном пољу и у кабинетима, све ће те то наћи само у колеби поштеног сељака, који триљиво сноси сваки терет, и коју своју жену и децу знојем лица свога поштено храни и на послетку спокојно последњи час живота очекује.

„Виши сталеж“ мање даје држави даровитих служитеља, него што таквих од сељака по шталама, код стоке, у касарнама и на занату увени и пропадне.

Хвала богу, пропла су времена, кад су сељака држали као и другу стоку, јер је живео заједно са својом марвом. А зар „племићи“ и „господа“ не живе више међу псима, коњима и зверињама, него са људима? Па зар се и Христос није родио у штали међу магарцима и воловима?

Међу сељацима може се више племенитости наћи, него код варошана, па и код самих оних што мисле, да су тек онда људи, кад поред свога имена напишу: „пл.“ или „от.“ Многоме се може од сељака научити. Од њега ће те научити, што у књигама нема, од њега ће те чути, што се неможе никада чути у тако званим „отменим друштвима.“ Јуди „виши“ живе по варошима и у свету, а сретни у пољу и на селу. На селу се учи љубити свакога брата човека, а у вароши само мрзити и презирати. Природа буди сељака из сна, и она га успављује. У варошима живи — каку — морална снага државе, а по селима физична, но тешко да неће бити обе, да су на селу. Ја се нисам никад чудио, што песници хвале толико сељачни живот, но видим на жалост, да их већина по варошима живи. Инглески песник Попе живео је у пољу с тога му и јесте његова ода: „Самоћи“ најљепше дело.

Човек оставља дететом недра природе. Диже се у варош и крене се у свет. Најпосле опет се врати од када је пошао. Уверио се, да је у палатама и дворовима више несреке него среће, да силна сабијена светина и моралну и физичну снагу трује, и да тамо нема дружбености, где човек човеку скоро ништа није и да баш међу великанима и богатима најмање задовољства има.

На селу или у пољу човек више уживи, него у расејаностима варошким. Пољска тинина дејствује на дух и на срце, као чист ваздух и вода на тело.

Сретни су сељаци, а још би много сретнији били, кад не би људи било по варошима и градовима, којима је сладак зној њихов.

По „Демокриту.“

С. II.